

Literatura Espanyola Medieval

Codi: 100622
Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500248 Llengua i Literatura Espanyoles	OB	2	1
2501801 Estudis de Català i Espanyol	OT	3	0
2501801 Estudis de Català i Espanyol	OT	4	0
2501910 Estudis d'Anglès i Espanyol	OT	3	0
2501910 Estudis d'Anglès i Espanyol	OT	4	0

Professor/a de contacte

Nom: Bienvenido Morros Mestres

Correu electrònic: Bienvenido.Morros@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: espanyol (spa)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: No

Grup íntegre en espanyol: Sí

Prerequisits

Dado que el estudiante ha demostrado, mediante la obtención de los créditos correspondientes a las asignaturas de formación básica, haber adquirido las competencias necesarias, deberá ser capaz de expresarse con corrección oralmente y por escrito. Por esta razón, los errores ortográficos y de expresión que pudiera cometer comportarán un descenso de la puntuación en la calificación final.

Las actividades, prácticas y trabajos presentados en la asignatura deberán ser originales y no se admitirá, bajo ninguna circunstancia, el plagio total o parcial de materiales ajenos publicados en cualquier soporte. La presentación de material no original sin indicar adecuadamente su origen acarreará, automáticamente, la calificación de suspenso (0).

Asimismo se considera que el estudiante conoce las normas generales de presentación de un trabajo académico. No obstante, podrá aplicar las normas específicas que pueda indicarle el profesor de la asignatura, si así lo cree necesario.

Objectius

"Literatura medieval española" se integra en el conjunto de la materia *Literatura Española Medieval y del Siglo de Oro*, que forma parte de los 108 créditos de formación obligatoria del Grado de Lengua y Literatura españolas, y que el estudiante cursa junto con otras asignaturas de lengua y literatura españolas.

Entre los objetivos formativos básicos se pretende que el estudiante adquiriera una sólida y amplia base sobre la creación literaria en lengua castellana durante los siglos XIII a XV. Se caracterizarán los principales períodos, las corrientes de pensamiento y culturales, los géneros literarios, las escuelas y autores, y las obras de mayor importancia. Por lo que respecta a estas, el curso incluye un análisis en profundidad de cinco obras íntegras y de varios textos fragmentarios, sobre los que se ofrecerá información de corte histórico y artístico.

Por otra parte, el estudiante ejercitará sus competencias específicas adquiridas en la realización de discursos, tanto orales como escritos, relacionados con el ámbito de la literatura española valiéndose de los métodos, los conceptos y las teorías literarias adquiridos.

Competències

Llengua i Literatura Espanyoles

- Demostrar que es coneix la història de la literatura espanyola i hispanoamericana, amb atenció especial a l'evolució de gèneres, moviments, corrents, tendències i estils, i relacionar-los amb el seu context històric, artístic i ideològic.
- Dominar les tècniques i els mètodes del comentari literari de textos i de l'anàlisi crítica d'obres en conjunt, així com de les disciplines afins: retòrica i poètica.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.

Estudis de Català i Espanyol

- Demostrar que es coneix la història de la literatura espanyola i hispanoamericana, amb atenció especial a l'evolució de gèneres, moviments, corrents, tendències i estils, i relacionar-los amb el seu context històric, artístic i ideològic.
- Dominar les tècniques i els mètodes del comentari literari de textos i de l'anàlisi crítica d'obres en conjunt, així com de les disciplines afins: retòrica i poètica.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.

Estudis d'Anglès i Espanyol

- Demostrar que es coneix la història de la literatura espanyola i hispanoamericana, amb atenció especial a l'evolució de gèneres, moviments, corrents, tendències i estils, i relacionar-los amb el seu context històric, artístic i ideològic.
- Dominar les tècniques i els mètodes del comentari literari de textos i de l'anàlisi crítica d'obres en conjunt, així com de les disciplines afins: retòrica i poètica.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.

Resultats d'aprenentatge

1. Comentar un text del segle xvii amb les figures de pensament i d'expressió.
2. Comentar un text medieval amb les figures de pensament i d'expressió.
3. Contextualitzar socialment i ideològicament la producció literària medieval.
4. Discriminar i analitzar les principals característiques dels gèneres de la literatura medieval.
5. Fer servir la terminologia adequada en la construcció d'un text acadèmic.
6. Interpretar críticament obres literàries tenint en compte les relacions entre els diferents àmbits de la literatura i la relació de la literatura amb les àrees humanes, artístiques i socials.

7. Presentar treballs en formats ajustats a les demandes i els estils personals, tant individuals com en grup petit.
8. Relacionar aspectes literaris de diferents obres de la literatura espanyola medieval.

Continguts

1. La épica hispánica y el Romancero: historia y poetas, ciclos épicos, modelos heroicos, trasvase a otros cauces
2. La clerecía y su pervivencia: modelos de cultura, mundos piadosos, universos de *roman*, falsas autobiografías
3. La prosa de los siglos XIII y XIV: historiografía, *exempla*, espejos de príncipes
4. La lírica: piezas tradicionales, patrones trovadorescos, cancioneros tardomedievales
5. Prosa de ideas y prosa de ficción en el otoño de la Edad Media: nuevas influencias, nuevos públicos, nuevos géneros:
6. Perspectivas sobre el teatro: tradiciones litúrgicas, fastos cortesanos, metamorfosis del pastor, comedia humanística

Metodologia

El tiempo de aprendizaje de esta asignatura por parte del alumno se distribuye, aproximadamente, de la manera siguiente:

- Actividades dirigidas (35%). Estas actividades se dividen en clases magistrales y en prácticas y seminarios dirigidos por el profesor, en que se combinará la explicación teórica con la discusión de todo tipo de textos.
- Actividades supervisadas (10%). Se trata de tutorías programadas por el profesor, dedicadas a la corrección y comentario de problemas en los diferentes niveles de análisis literario.
- Actividades autónomas (45%). Estas actividades incluyen tanto el tiempo dedicado al estudio personal como a la realización de reseñas, trabajos y comentarios analíticos, así como a la preparación de presentaciones orales

Actividades de Evaluación (10%). La evaluación de la asignatura se llevará a cabo mediante pruebas escritas

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Clases teórico-prácticas	60	2,4	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8
Tipus: Supervisades			
Tutorías programadas	15	0,6	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8
Tipus: Autònomes			
Preparación de exámenes, materiales, estudio	75	3	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8

Avaluació

La calificación depende en un 50% del examen final, destinado a acreditar el conocimiento de los contenidos fundamentales.

Durante el curso habrá que realizar dos ensayos breves (en torno a las 5 páginas), el primero sobre una de las lecturas obligatorias considerada en su integridad y el segundo sobre cualquier otra obra de la literatura medieval española, a partir de las pautas que el profesor indique en su momento. El valor de estos ejercicios es de un 20% cada uno.

El 10% restante depende de la participación activa en las clases de comentario de textos. En su defecto, el alumno puede presentar la reseña de una de las obras incluidas en la bibliografía recomendada, u otras afines.

Muy importante: es necesario aprobar en primera instancia al menos el 40% de la materia. Es decir: solo es admisible la recuperación o bien del examen o bien de los trabajos.

Toda calificación obtenida es válida para la media final.

Se considerará no evaluable al alumno que no haya realizado una de las tres pruebas.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Ensayo 1	20%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8
Ensayo 2	20%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8
Examen final	50%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8
Participación en clase	10%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8

Bibliografia

Lecturas obligatorias

Cantar de Mio Cid, ed. Alberto Montaner, Centro para la Edición de los Clásicos Españoles-Galaxia Gutenberg-Círculo de Lectores (Biblioteca Clásica), Barcelona, 2007; o bien Crítica (Clásicos y modernos), Barcelona, 2007.

Juan Ruiz, arcipreste de Hita, *Libro de buen amor*, ed. Alberto Blecua, Cátedra (Letras hispánicas), Madrid, 1992; o bien Crítica (Clásicos y modernos), Barcelona, 2001.

Don Juan Manuel, *El conde Lucanor*, ed. Guillermo Serés, Centro para la Edición de los Clásicos Españoles-Galaxia Gutenberg-Círculo de Lectores (Biblioteca clásica), Barcelona, 2006; o bien Crítica (Clásicos y modernos), Barcelona, 2001; o bien ed. José Manuel Blecua, Castalia (Clásicos Castalia), Madrid, 1979³.

Jorge Manrique, Poesía, ed. Bienvenido Morros, Vicens Vives, Barcelona, 2005.

Diego de San Pedro, *Cárcel de amor*, ed. Carmen Parrilla, Crítica (Biblioteca clásica), Barcelona, 1995; o bien ed. Keith Whinnom, Castalia (Clásicos Castalia), Madrid, 1972.

Antología de textos literarios preparada por el profesor.

Bibliografía esencial

María Jesús Lacarra y Juan Manuel Cacho, *Entre oralidad y escritura: la Edad Media*, en José-Carlos Mainer (dir.), *Historia de la literatura española*, vol. 1, Crítica, Barcelona, 2012.

Francisco Rico (dir.), *Historia y crítica de la literatura española*, I, Alan Deyermond (ed.), *Edad Media*, Crítica, Barcelona, 1980; *Primer suplemento*, íbid., 1991.

Alberto Vàrvaro, *Literatura románica de la Edad Media. Estructuras y formas*, Ariel, Barcelona, 1983.

Otras referencias de interés

Gian Mario Anselmi (ed.), *Mapas de la literatura europea y mediterránea*, Crítica, Barcelona, 2002.

Erich Auerbach, *Mímesis*, Fondo de Cultura Económica, Madrid, 1983.

Ernst Robert Curtius, *Literatura europea y Edad Media latina*, Fondo de Cultura Económica, Madrid, 1999.

Peter Dronke, *La lírica en la Edad Media*, Ariel, 1995.

Otis H. Green, *España y la tradición occidental*, Gredos, Madrid, 1969.

Erich Köhler, *La aventura caballeresca*, Sirmio, Barcelona, 1991.

Ramón Menéndez Pidal, *Poesía juglaresca y juglares: orígenes de las literaturas románicas*, Espasa-Calpe, Madrid, 1990.

Howard Patch, *El otro mundo en la literatura medieval*, Fondo de Cultura Económica, Madrid, 1983.

Martín de Riquer, *Cantares de gesta franceses*, Gredos, Barcelona, 2009.

Giuseppe Sergi, *La idea de la Edad Media*, Crítica, Barcelona, 2001.

Leo Spitzer, *Estilo y estructura en la literatura española*, Crítica, Barcelona, 1980.

Paul Zumthor, *La letra y la voz de la literatura medieval*, Cátedra, Madrid, 1989.